



# LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

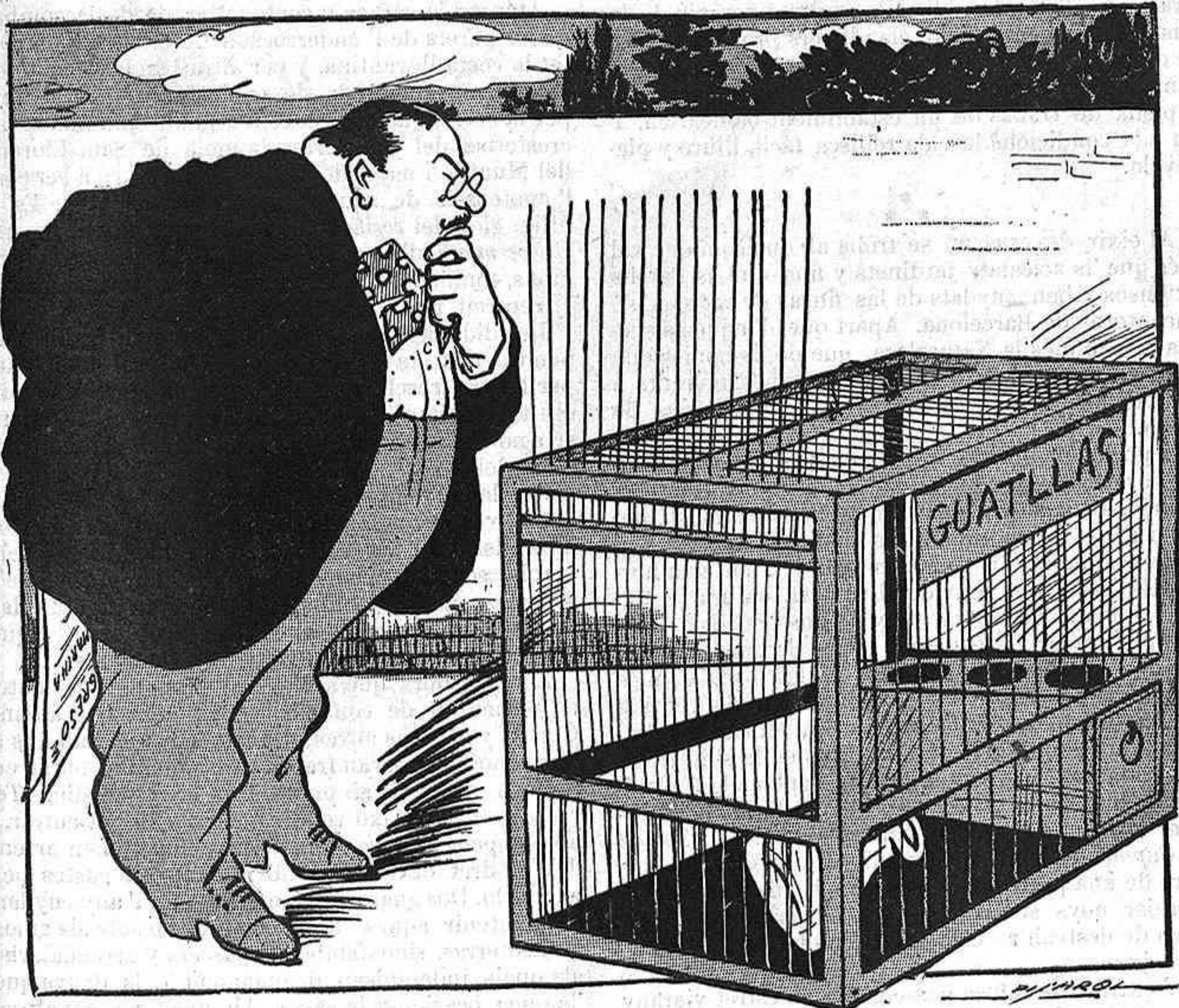
PERIÒDICH SATÍRICH  
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI  
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

**10 céntims cada número per tot Espanya**  
*Números atrassats 20 céntims*

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ  
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20  
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ  
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas  
Extranger. 5.

## ELS APUROS DE DON ALACANDRO



—Bueno! Ja he posat en circulació totas las guatllas que tenia engabiadas. Y ara ¿qué deixaré anar?



## NOTA D' ESTIU

TAMBÉ enguany l' he passat l' estiu á fora, ben prop y ben lluny de la capital, en aquest ben-ehit recó de Sant Geroni de la Murtra, que l' any passat tinguí ocasió de descriure; ab els peus en la montanya y Barcelona á la vista... Barcelona, la gran ciutat, que durant tot aquest temps apareix tórbola, bafarosa, embolcallada de calitja, mentres al llarch de la platja, neta y polida brilla Badalona, simulant una cinta blanca entre la blavor turquí del mar y la verdor esmeragdina de las vinyas. Aquests tres colors, blau, blanch y vert, forman com una bandera no pas de guerra, sino de regalada pau... la pau tranquila del estiu passat á fora.

Els estiuhejadors que aquí 'ns apleguém, cada any próximament els mateixos, formém com un petit poble dintre de una sola casa prou ampla pera no destorbarnos els uns als altres y ben avinent pera fruir dels esplays propis de tota colectivitat humana unida per una mateixa idea. ¿Quína es la que 'ns ha portat á Sant Geroni de la Murtra, sino la de fugir de la calor abrumadora, beure ayguas frescas, ingerir aliments sans, respirar ayres purs, y anar cada hú vestit y calsat á la seva guisa, sense torturadors enmidonaments? Aquest vell convent vé á ser com la torre de moltes familias barceloninas; una finca de recreo exempta de luxos y refinaments, pero rica en regalos naturals, y molt propia pera practicar ab tota amplitud la sanitosa terapiá de la rusticació, amenisada ab els plahers propis del tracte de bons convehins. Es un terme mitj entre l' isolament isart de una pagesía, y la vida reglamentada y plena de trabas de un establiment balnearich. Y en tals condicions la vida rellisca fácil, lliure y placévola.

\* \*

Al eixir de casa un se troba ab quelcom que val més que 'ls acicalats jardinetes y fins que 'ls Parchs extensos y ben cuydats de las fincas de recreo dels encontorns de Barcelona. Apart que d' aquestas cosas ne sab més la Naturalesa, que no 'ls homes que li volen esmenar la plana, aquí no posan límits á las vostras passejadas las empipadoras parets de tanca.

A pochos passos del edifici, un passeig casi circular vorejat d' arbres tofuts de totas menas, acacias y olms, truanas y alsinas y una hermosa mata centenaria de forma arbórea, admetllers, garrofers y figueras, que forma com el march de l' antigua horta dels frares, vos convida ab la seva ombra regalada. Hi ha qui no 's mou may de uns banchs que tenen per dossier las espessas copas de unas alsinas, per dèssota de las quals, fins en las jornadas més xafogosas, hi passa un ayre fresch com de ventilador. Aquests, de Sant Geroni de la Murtra, ne diuhen Sant Geroni de la Mandra. Més enllá s' hi troba adherida á un marge una petita esplanada ó plataforma que porta 'l nom pompós de *Plassa de la Solidaritat*, y que al igual que un reconet titulat *Tomba de Cupido*, es obra de un simpátich estiuhejador, pare de una prole numerosa, y molt aficionat á ferla terrejar, noys simpátichs y tan ben inclinats qu' en lloch de destruir—com farían molts altres—construixen.

L' extrém de aquest passeig, per un estret viarany en rampa ombrejat de aromátichs pins y vorejat d'

estepas y argelagas, conduheix á la hermita que porta 'l nom de Miranda, y qu' es en efecte un espléndit mirador sobre 'l Besós, el Plá de Barcelona y la Costa de Llevant. Moltes vegadas me 'n vaig allí ab l' idea de llegir els diaris, pero l' ayre me 'ls assota y rebrega y sembla dirme tot alegroy y alborotat:—No ho vull que llegeixis... Mira y admira lo que tens enfront. No sigas tonto.

Y té rahó l' ayre: hi ha que mirar y admirar... Aquell espectacle es sempre nou... Hi ha que mirar y fruhir.

Es plé mitj día. Las cigalas dels pins propers entonan sa mandrosa canturia emborratxadas de sol, y l' ayre bufa y refresca 'l cutis com l' halé de un vano invisible, mitigador de la calorassa. Me venen ganas de trascar, y m' arribo á un repeu de montanya molt justament nomenat *Turó de l' alegria*, per que d' alegre ho es sobre tota ponderació. Una dotzena de pins pinyoners l' ombrejan á tall de parasols, remorejant, bronzint, al pas de l' ayre enjogassat. ¡Y que bé s' hi está allí!...

Pero la montanya, en altres temps cuberta de vinyats y avuy tota ella un tupit hermot impregnat d' aromas bosquetans, convida á anar amunt, amunt sempre, á través de las rasas y 'ls viaranys, entre argelagas, estepas y pinetons vigorosos, cónichs y coronats de tendres brots en forma de candelas. Son els fills dels pins vells y rabassuts que crestejan en la carena, enrevoltant las ruínas de una vella hermita; son els fills en plena saho que semblan dir als seus pares:—Mil mercés per la vida que 'ns haveu dat!

\* \*

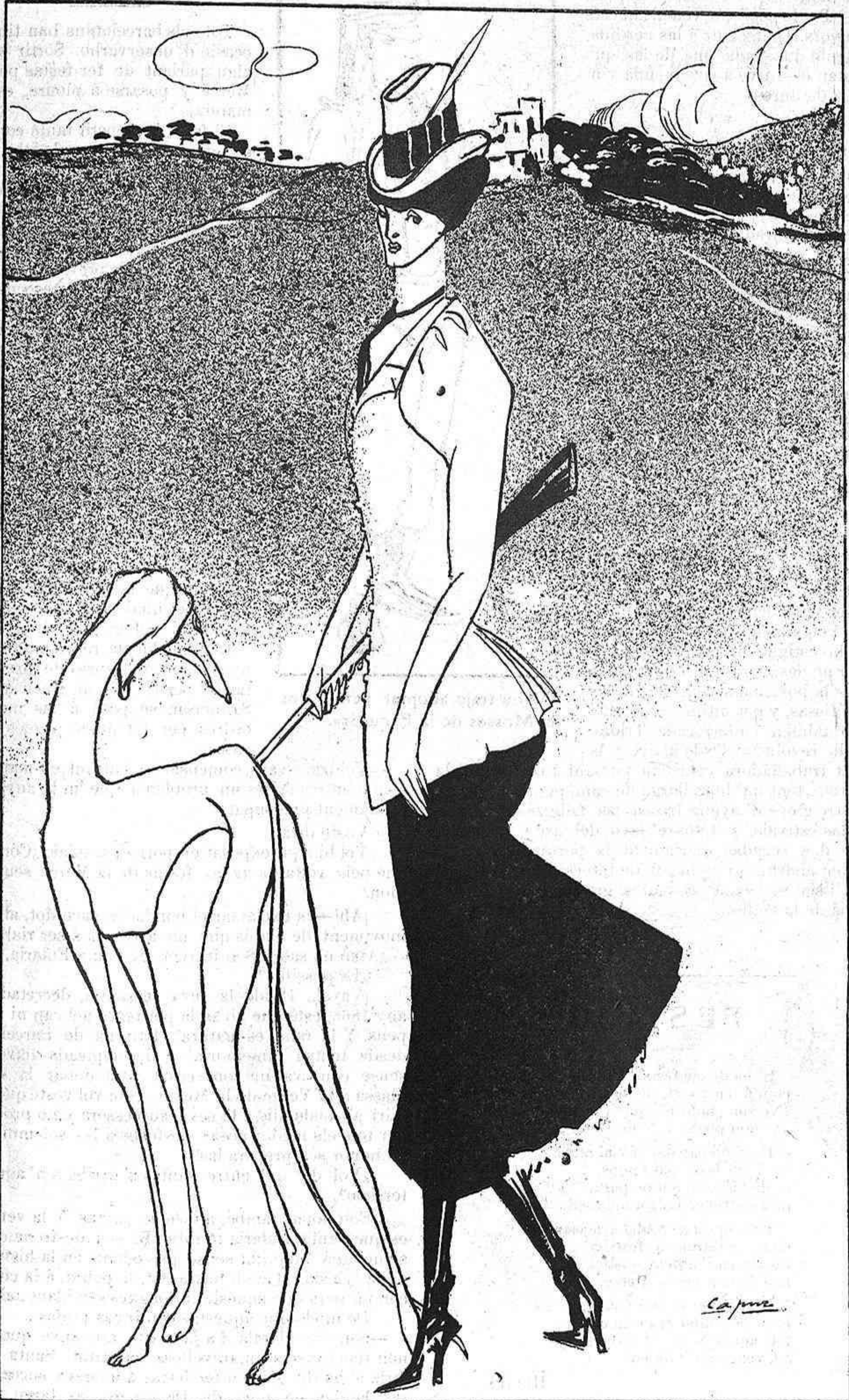
Atényer la carena y contemplar desde la sombra de las parets de l' enderrocada hermita, per un costat la costa llevantina, y per altra banda la comarca vallessana, sembrada de pobles y limitada al fons per la serra, que ofereix com á punts culminants las cresterias del Montserrat, la mola de Sant Llorens del Munt y 'l mamelló de Sant Sadurní, vé á ser com l' apoteosis de aquella ascensió meridiana. Es l' últim glop del *vermouth* del dinar que abaix espera. Un *vermouth* d' ayre perfumat qu' esponja 'ls pulmons, tonifica la sanch y aviva l' apetit sense irritar el ventrell, ni enterbolir la testa.

Decididament, may siga sino per la facilitat de pendre aquests delitosos banys de sol temperats per l' ayre fresch, Sant Geroni de la Murtra mereix el títol d' estació balnearia de primer ordre, ahont se agabella forsa y delit y s' expeleixen els mals humors del cos.

Si á la baixada preneu las rasas de las vinyas, tot sovint vos soptarán els passos las bandadas de perdus alsant el vol sorollosament. Lleineras dels verols, son las primeras que 'l tastan, y al veure's sorpresas, tota la familia, el perdigot, la perdu y las perdigaynas fugen esparveradas. Y observareu que las petites de día en día volan més Heugeras.

Els cassadors que al llegir aixó puguin fer denteta, s' haurán de contenir, considerant que á Sant Geroni y algunas otras propietats colindants fins á Besós no hi trobaran franca l' entrada. Per tot arreu s' alsan uns pals ab un rétol en creu que diu: «*Terrero acotado*». Aixó vol dir que no s' hi pot entrar... ab escopeta. Uns senyors de Barcelona tenen arrendat el dret de cassa y no reparan en gastos per exercirlo. Dos guardias permanents tot l' any cuydan de mantenir aquest dret, comprat no sols als amos de las terras, sino també als parcers y arrendataris, als quals indemnisan degudament dels danys que 'ls puga ocasionar la cassa. Ab unas cosas y otras deuen gastar un dineral.

OBERTURA DE LA CASSA



Miss Gánguil ab el seu gos *Filferro*.

L' altre dia m' ho deya un parcer molt entés en treure comptes:  
—Per lo poch que venen aquests senyors á perseguir á las perdius, calculo que cada una de las que matan els hi vé á costar una vintena de duros.

\*  
\* \*

Enguany ens hem trobat els estiuejadors ab una novetat desagradable, com es la tancada de algunas fonts, ab caseta d' obra y portella folrada de ferro. Bé es veritat que á cada hú de nosaltres se 'ns ha provehit de una clau, que 'ns permet usar de l' aygua á nostre gust... Pero costa tant ferse á l' idea de que pugua empresonarse lo que la Naturalesa ha fet tan lliure. Bé es veritat, per altra banda, que alguns que freqüentan las fonts no hi van més que á embrutarlas y ferhi mal... pero no crech que 'ls abusos de poch hajan de recaure en dany de tothom.

—L' aygua—'m deya l' altre dia un vell masover ab tó sentenciós —no 's nega á ningú: ni als pobres, ni als richs... *ni á las bestias.*

Una de las fonts destinada á ésser tancadas era la de 'n Mora, tan volguda dels badalonins. Pero no ho estigué ni un dia: de primer ne desaparequé 'l pany, després la portella, á continuació las frontissas, y per últim l' obra quedá totalment enderrocada. Triomfá la revolució desde abaix, y la gent treballadora continúa passant á corros per la serreta, fent un' hora llarga de camí pera mitigar ab quatre glops d' aygua fresca las fadigas de las jornadas estivals, y 'l pobre jayo del ase y 'ls cantis, que dos vegadas diariament la porta als que no poden anarhi, no ha hagut de interrompre ni un sol dia 'l seu servey, ab el qual se guanya honradament el pá de la vellesa.

P. DEL O.

## FESTEIG

S' ha de confessar, Pubilla;  
com á tenir sort, ne tens.  
¡No son poch els que 't festejan!  
¡No son poch, á fé de Deu!

De l' un cap del any al altre,  
fassi bó, fassi mal temps,  
el *flirt* á prop teu no para,  
no s' estronca un sol moment.

Festeig quan Nadal s' acosta;  
quan vé Carnaval, festeig;  
festeig en l' ardent solstici;  
nou festeig per la Mercé.

L' éxit teu es ben notori,  
mes, respónme francament:  
tots aquestos que 't festejan  
¿ja venen ab ff de bé?

HELIUS



Nou trajo adoptat pera 'l cos de Mossos de la Esquadra.

## UN PUNT DELICAT

Tots els barcelonins han tingut ocasió d' observarho. Sortir aquí algú parlant de fer festas per la Mercé y posarse á ploure, es lo mateix.

El fet s' ha repetit tants cops y ab tan matemática regularitat, que ha arribat á intrigarme.

—¿A qué 's pot deure aquesta coincidencia?—m' he dit.—¿Es aixó simplement un fenómeno atmosféric sense malicia ó es, al contrari, un avís providencial, indicador de mil cosas trascendentals y seriament atendibles?—

Sospitant al últim que aixó més que problema terrestre era cosa procedent de teuladas en amunt, dilluns, mentres plovia, vaig determinar-me á buscar, fos ahont fos, la solució del enigma.

Avans, ni cal dirho, no m' hauria atrevit á donarlo el pas que vaig donar, pero ara, com que, gracias á n' aixó de la Solidaritat estém tan bé ab el clero, ni un moment vaig vacilar en anar á sotmetre els meus duptes á un reverent que té gran fama d' erudit y pel qual no hi ha secrets morals ni teológichs.

L' home 'm va rebre molt carinyosament, y després de preguntarme per l' Odón de Buen y en Salmerón, se posá á las mevas ordres per tot quant pogués oferirsem.

—Voldria—vaig comensar jo, entrant en materia —que 'm resolgués un problema que 'm té anys há fundament preocupat.

—Vosté dirá.

—Vel'hi aquí exposat en pocas paraulas: ¿Cóm es que pels voltants de las festas de la Mercé sempre plou?

—¡Ah!—va exclamar el bondadós sacerdot, ab un moviment de llabis que no arribava á ser rialleta: —¿Aixó no sab?.. Son intrigas de Santa Eularia.

—¿Es possible?

—¡Vayal!.. Desde la seva cessantía, decretada l' any 1868, está que no se la pot tenir pel cap ni pels peus. Y la rahó es natural. Patrona de Barcelona desde temps inmemorial y desempleada llavoras sense com va ni com costa pera donar la seva plassa á la Verge de la Mercé, ¿cóm vol vosté que no miri ab mals ulls á la seva successora y no procuri per tots els medis posar destorbs á las solemnitats en honor seu preparadas?

—¿Vol dir qu' entre santas s' arriba á n' aquest terreno?

—Son donas també, á més de santas. Y la veritat es que Santa Eularia té rahó. El seu destronament sigué una iniquitat sense precedents en la historia de la Iglesia. ¿Qué li havia fet, la pobra, á la ciutat comtal pera que aquésta li dongués semblant xasco?

—De modo que aquestas continuas plujas...

—Son obra d' ella. Fa ja trenta nou anys que venen repetintse ab maravellosa exactitut. Santa Eularia s' ha dit: ¿Voleu fer festas á la meva successora? Feulas en nom de Deu, pero las fareu mulladas.

## LO QUE DIU LA INTERESSADA



—¿Tanta influencia té al cel una santa de la seva condició?

—¡Ja ho crech! Es jova, agradable, té molt partit entre 'ls sants, y aquésts entabanan á Sant Pere y als demés peixos grossos de la Cort celestial pera que l' encarregat d' obrir y tancar las grans aixetas se posi durant el setembre á las ordres de la nostra ex-patrona.

—Lo qual vol dir que aixó será etern y que may Barcelona podrá fer festas aixutas?

—Homel...—va respondre 'l meu interlocutor després d' una llarga pausa:—Etern!... No hi ha res etern al món... Crech que si 'ls barcelonins sapiguessin desarmar á Sta. Eularia, ella canviaria d' actitud.

—¿Qué hauríam de fer pera desarmarla?

—Demostrarli que conserveu viu el seu recort, consagrantli en el programa de las festas un número especial. ¿Sería molt difícil—es una suposició—ferli una bona funció d' iglesia á manera de desagravi ó dedicarli un concurs de sardanas ó una carrera d' automóvils en proba d' homenatge y acatament?

—Y fentho aixís opina que la santa...

—Cediría! ¿Quín dupte té? També las santas tenen el seu puntet de vanitat, y una demostració d' aquest género calmaría segurament la seva indignació y produhiría en l' estat atmosfèrich radicals efectes.

—Agraheixo de tot cor las sevas indicacions.

—Lo que jo voldría es que fossin aprofitadas.—

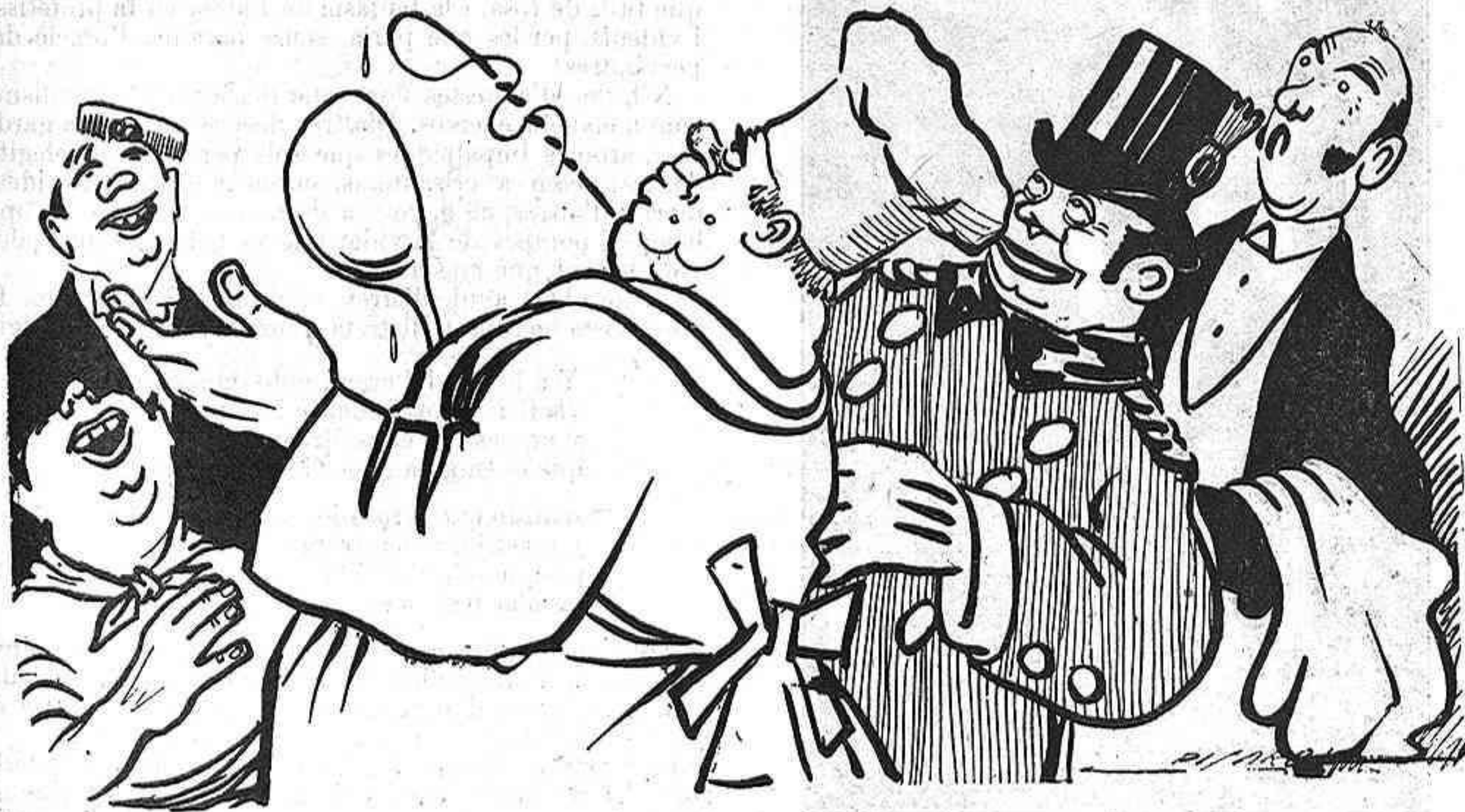
\*  
\*  
\*

Ja ho sab, donchs, la Comissió directiva de las festas. Si vol tenir bon temps, ha de fer alguna postureta á Santa Eularia.

¿Seguirá el consell que tan desinteressadament se li dona?

De desitjar es que sigui aixís, porque—els que ho han vist poden testimoniarho—¡fan un efecte tan trist las banderas mulladas, els escuts regalant pintura y las estatuas de cartró deixatantse avergonyidas davant de la multitud que ab els parayguas oberts se 'n va murmurant cap á casa!...

A. MARCH



—¡Gracias, noys! Jo us agraheixo la bona intenció, pero ¿voleu dir que aquestas festas, preparadas sense temps y layl sense quartos, no resultarán un bunyolet?

## LLEGINT A L'OMBRA

EL «JOVE» POETA TEODOR LLORENTE

Mai com en aquestes diades caloroses és grat asseure-s a l'ombra d'un pi, i compensar l'ancietat del camí futur am la visió del camí passat...

### CURIOSITATS DE LA TERRA



L'HEREU JORDI

Gegant de 15 metres que s'ha passejat per Manresa durant la Festa major.



Dintre del seu cap hi caben quatre homes prenent café al voltant d'una taula.

Tal pensava jo avui quan, a l'atzar del passeig, ressegua la lectura dels *Versos de la juventud*, present amabilíssim, eteri com una simbòlica copa d'encens, que acabava de rebre de son autor, el patriarca valencià Teodor Llorente.

Teodor Llorente, Vicens W. Querol. Aquets noms senyalen, en la literatura local de València, el moment ambidextre en que l'influència originalment nacional, l'influència catalana, intenta ressorgir en la terra d'Ausies Marc. Però l'acció del temps passat és massa forta. Jo he tingut sempre un fort pessimisme respecte a la sort del catalanisme valencià: perquè'l primer motor d'un moviment nacionalista, l'idioma, no té allà'l domini exclusiu que té a Catalunya o a Mallorca, tal volta per no haver estat tant pura, ja desde'ls orígens, la catalanitat de la raça.

El nom d'en Llorente suscita, en primer lloc, pera nosaltres, el pulcre traductor; el benemèrit vulgaritzador, a Espanya, del cicle romàntic: alemany, anglès i francès que va de Goethe a Víctor Hugo, les *Leyendas de oro* i les *Amorosas*, el *Libro de los cantares* d'Heine i la versió del primer *Faust*; tasca completada avui amb un altre volum de traduccions franceses modernes on se pot anar seguint la creixença de l'arbre sembrat pel romanticisme.

Els *Versos de la juventud* són el primer recull de les poesies originals castellanes, com el *Llibret de versos* ho fou de les catalanes. 1854-66. Aquest és el període que comprenen els *Versos de la juventud*.

Jo no aniré seguint, cançonerament, la lectura successiva d'aqueixes poesies. Quan tinc a les mans un d'aquets petits volums, m'agrada anar-lo obrint, a l'atzar de les fulles, i llegir la poesia que'm cau sota'ls ulls com culliria una flor al detorn d'un caminal de jardí. Aqueix és l'encant major d'aquets llibres, on no precisa que la lectura se someti displicinàriament a la regularitat numèrica de les pàgines, ben a l'inversa dels llibres on cada línia és una anella de l'encadenament racional del tot, on cal haver devorat per enter l'íntegra aglomeració dels capítols pera sentir i comprendre l'arquitectura total. Aquí no: cada composició, fins cada estrofa, fins i tot cada vers, és una flor completa: les unes apenes naixentes, com a poncelles que fan guaitar la rosor femínia de les coroles verges entre la verdor de les fulles apretades; les altres com a roses expandides i triomfals, badades en l'esplendor d'una pubertat feconda; les altres mig caigudes i defallides, com a reialeses moribondes sobre la ruina de palaus caiguts... Cada fulla d'aquells llibres té la finor efímera, fràgil, d'un pétal. I dirieu que espera la mà vaporosa de l'eterna Gretchen que la desfulli, cercant-hi la resposta de l'etern enigma, resposta sols obtinguda a costa de la destrucció... Oh petites esfinx, que no sou més que fulls de rosa, i la fantasia de l'amor en fa profetisses i vidents, per les que parla, sense paraula, l'oracle dels pervindres!

N'hi ha, d'aquestes flors, que desborden sensualismes com a clavells encesos. D'altres desprenen, com a gardenies, aromes impalpables que sols perceben els elegits; d'altres, com a crisantems, entonen elegies als ideals morts; d'altres, en fi, com a grans roses, canten les opulències i pompes de la vida, que és bella perquè'l poeta vol i ordena que ho sia...

Jo he obert avui, distret, el llibre d'en Llorente. La meua vista ha caigut, distreta, sobre la pàgina, i he llegit:

Y á la luz del crepúsculo dudosa  
vacilen y confúndanse las letras,  
y no veas en ellas otra cosa  
que el enigma que sólo tú penetras;

sentido que otros ojos no comprenden  
y que tú á mis estrofas les arrancas,  
porque sólo por ti laten y tienden  
las alas tenues en las hojas blancas.

Aqueixa tenuitat a lo Sully-Prudhomme és, a voltes, pera mi, la nota mellor del llibre. Citem, a la yolada, com a exemples d'aqueixa *nuance*, *A mis versos*, *Oh tú que oyes atenta los acordes...*, *Pájaros espantados...*

La Carta á Vicente W. Querol desllinda en aquesta forma'ls respectius camps de domini dels dos poetes: *¡A ti la gloria, á mí el amor!* I l'amor és l'essència d'aqueix ramell de poesies. I l'amor veureu, transfigurat una volta més en la joventut d'aquet poeta, poeta enamorat doblement per esser jove i per esser poeta. Veureu

CRÓNICA NEGRA

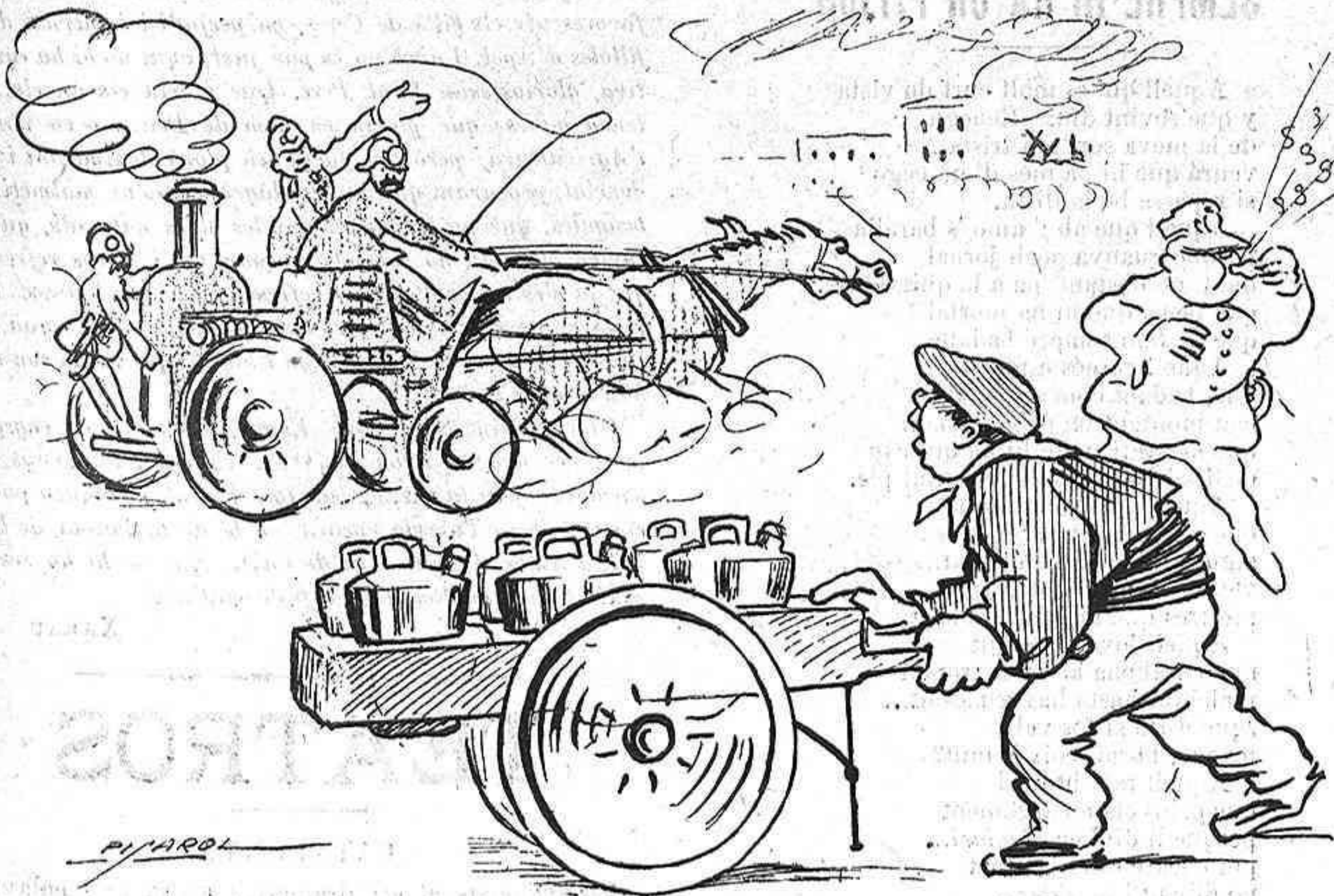


Els grans tallers d'ebanisteria y objectes artístichs dels Srs. Esteve y Figueras, després del incendi ocorregut l'altre dijous.

l'amor florint com una branca estival en la victòria de la primavera, tal com se canta en la serena *Florescència*; el veureu espiritualisar-se fins a la comunicació directa dels esperits, sense l'intermedi quasi profà de la paraula en *El secreto del amor*; el veureu creador de mons, improvisador de fastuoses riqueses per la sola eficàcia del voler, edificador real de tots els ensomnis de la fantasia, en *Los*

*presentes* i el *Diálogo á media voz*; el veureu adorador de la vida tal com és, de la bellesa tal com és, sense malaltices quintessenciacions, en la poesia que comença, un poc a lo tercet dantesc: *Ella me dijo*: — « *Mi señor poeta*,; el veureu trasfondre en les propies venes del líric i de l'aimada la sang ardent dels enamorats típics en la gran poesia, i sentir en el propi cor el foc dels famosos duos

¡ BEN PENSAT !



Perque certas deficiencias no 's repeteixin may més,

ara, detrás de las bombas, hi anirán els ayguaders.

de la secular literatura eròtica, en les dugues composicions que tenen com a per melodia inicial els versos *Si hubieras tú nacido, amada mía...* i *Cuando escribo, azorado...*; en la *Reminiscencia*, tal volta la poesia mellor, el veureu complaure-s en la recordança vaga d'uns abraços d'amor disfrutats am l'aimada en el viure extingit d'una altra vida, d'on sols queda una memoria consemblant a la memoria platònica dels orígens de l'ànima, que poetisà León; el veureu mostrar la doble naturalesa del seu esser ultra-espiritual i sensualíssim en la *Galatea*, i abismar-se en la contemplació afrodisíaca de *La Alondra*; el veureu difondre-s en la comunicació panteística del crepuscle, com en una gran comunió de naturalesa, *Al caer la tarde*; el veureu, en fi, trobar en l'ofrena de la darrera rosa un consol immens a la fonda elegia universal de la tardor que acaba, en el *Soplo de invierno*, poesia que fineix el llibre coronant-lo am l'esfullament d'una pluja de pètals desprenent-se de l'últim vers...

L'adorador dels romàntics, el que ha dedicat son treball més nimi a trasvasar dins els odres de la poesia castellana el vi ardorosós i aurífic dels grans poetes vuitcentistes, ressurte encara en la paràfrasi de Goethe *En la espesura*, que recorda una poesia traduïda en les *Leyendas de oro*; així com l'incomparable idili del segon llibre de *Mirèio*

Cantas, cantas, magnanarello,  
en desfueiant vosti verguello...

se transmigra en el romanç *El nido de jilgueros*; i fins, ja com a eco més llunyà, *La Sirena* recorda la llegenda universal del pescador atret als abismes, poetisada en el famós *lied* de Goethe i fins en la coneguda fantasia de Bécquer *Los ojos verdes*.

L'edició és cuidada, atractiva, un poc francesa. Però al final porta una nota que diu *No se ha puesto en este libro FE DE ERRATAS porque no las hay*. — Aquesta jactància d'editor és el principal defecte del llibre. Perquè... *las hay, las hay*. I si l'editor m'ofereís, de cada una, un petit perbeure, n'hi mostraria més d'una dotzena... Entre altres, en la pàgina 131, hi ha un *alrededor* en comptes d'*alredor*, que llastima'l vers amb una purulenta excrecència...

GABRIEL ALOMAR

## SEMPRE HI HA UN PITJOR

Aquell qu' es molt curt de vista  
y que sovint d'fu:—Renego  
de la meva sort tan trista...—  
veurá que hi ha més d' un cego  
si repassa bé la llista.

Aquell que ab l' amo 's baralla  
perque guanya poch jornal  
dant, no obstant, pa á la quitxalla...  
que pensi que hi ha mortal  
que de fam sempre badalla.

Aquell gomós estantís  
que, badant com un babau,  
cau montant un caball gris...  
que aguantí, puig hi ha qui cau  
de desde un quart ó un quint pis.

Aquell gandul empleat  
que crida perque ab retrás  
alguns mesos li han pagat...  
veurá, si mira al detrás,  
mestres que may han cobrat.

Aquell jove tartamut  
que enrahona ab molt tropell  
malehint hasta haver nascut...  
¿qué diría si fos vell,  
manco, borni, coix y mut?

Aquell rata literari  
que grinyola amargament  
perque li diuhen *plagiari*...  
pot encare estar content  
no dihentli *presidari*.

Aquell que ab neguit delira  
per fumar bó, y tan l'empipa  
fumar car y fort, si mira

veurá sempre algú que 's pipa  
las *cigaletas* qu' ell tira.

Y per fi, aquella que hereus  
busca, y cap ne pot pescar,  
per lo que pica de peus...  
que pensi que n' hi ha la mar  
per vestir *Marededeus*.

Resumint bé ó mal aixó,  
sens empaig els hi diré,  
que tot el món (entench jo),  
té de pendre 'l mal com vé  
ja que sempre hi ha un pitjó.

AGUILETA

## GLOSARI

*Gloriosíssim Sant Pere, Espiter Celestial, Encarregat suprem de regadores i mangueres, de bots i de barrals: Una protesta i un prec.*

*L'altre dia'l glosador va assistir als Jocs Florals del poble X (número 106 de la serie 33 del present estiu). Els Jocs es celebraven en un envelat al mig d'una era.*

*I el glosador es va mullar, perquè va ploure a dins i a fora de l'envelat.*

— *Gracies a Déu que plou, — deien els pagesos.*

— *Macatxo, ja plou! — deien els poetes premiats.*

*I del mateix modo que va mullar-se'l glosador, es van mullar també l'arcalde, l'agutzil i els mantenedors.*

*I es van mullar les bengales i els coets i les rodes del castell que hi havia preparat pera la nit.*

*I, ai!, lo que és més trist, es van mullar també la Reina de la festa i la flor natural.*

*Gloriosíssim Sant Pere: Haguessiu vist quin trastorn en aquell senzill poble, am les aspiracions que tenien de fer uns jocs ben florals i uns focs ben artificials! La pluja, ara com ara, serà molt bona pera'ls raimos verds, però no ho és gens pera'ls envelats madurs. Està bé que s'accontenti als rústecs pagesos que crien vinya, més cal pensar també en les esblaimades i àuries damiselles que formen les Corts d'Amor. De les furies i les manyagueries d'Acquarium n'esdevenen favorecuts els fills de Ceres, en perjudici i merma de les filloles d'Apol. I això no és pas just; aquí no hi ha equitativa, gloriosíssim Sant Pere. Que plorin els àngels, si'n tenen ganes; que plorin en nom de Déu... o en nom de l'Agricultura; però que facin un plor entenimentat i prudencial, procurant que am les llàgrimes no'ns malmetin les bengales, que no cremarien, ni les flors naturals, que no farien olor. Ja ho sabem que convé que'l temps refresqui, que ja n'és temps d'això de refrescar el temps, i frescos estarien si no refresqués, però que refresqui sense aigua, com fan els bevadors de l'Alemanya i alguns que no ho són ni hi han estat mai.*

*Gloriosíssim Sant Pere, Espiter Celestial, no engegueu més, per ara!... Prou H<sub>2</sub>O!... Espereu, al menys, que s'acabi en pau la razzia dels Jocs Florals. Tingueu paciència, no obriu l'aixeta encara, en bé de la Patria, de la Fe i de l'Amor. Perquè... ai de l'ai!... que no hi ha res més mullat que una Reina de la festa mullada.*

XARAU

## TEATROS

CATALUNYA

Els aficionats al art dramàtic en sa més enlayrada afecció, estarán d' enhorabona. El gran actor italià Ermete Novelli, rompent per fi certa prevenció que semblava tenir contra Barcelona, prevenció justificada per

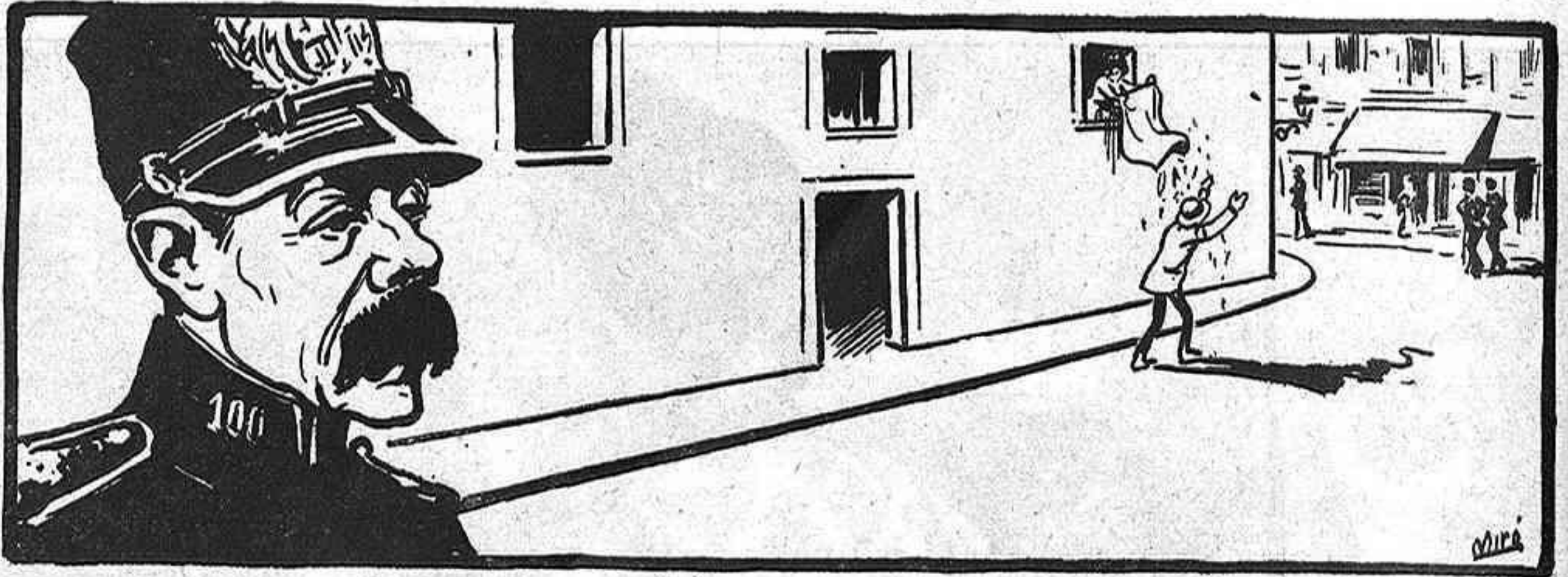


## QUAN ELLA HO DIU...



—Ivet aquí lo que pert als homes!... Una cotilla ben feta, un cos ben tallat y una faldilla ben garbosa... y ja tenim á cent cors que palpitan per una dona que tot ho deu al garbo de la faldilla, al salero de la cotilla y á las hetxuras del cos.

## ¡OH; LA VIGILANCIA!

Entre 'ls Xanxas y 'ls Quimenes  
y entre 'ls Quimenes y 'ls Xanxas.

continuadas decepcions sofridas, torna ara á esmersar entre nosaltres els saborosos fruyts de son escepcional talent.

Molts son els artistes de mérit que han passat per casa nostra d' ensá de sas gloriosas campanyas d' altre temps, més cap d' ells ha lograt esborrar la memoria del genial Novelli, del comediant per excelencia, l' únich, mestre en l' art de la mímica y dominador en absolut de tots els géneros, desde l' *vaudeville* més desballestat á la tragedia més trascendental.

L' eminent actor porta per companya una dama que no 'ns es tampoch desconeguda, l' espiritual Olga Gianini, d' esbelta figura, de rostre expressiu y simpátich, de veu corprenedora, capassa de modular á la perfecció, al impuls de tota mena d' emocions y que será sens dupte, com ho fou en altres ocasions, digna col·laboradora del mestre.

El repertori que anuncian es exténs y variat; la llista de la companyia, ben nutrida; els preus no son cars. La inauguració tindrà lloch demá, dissapte, día 7, ab la famosa comedia de Aícar *Papa Lebonnard*.

No duptém que l' públich, desitjós de saludar al gran artista de fama universal, omplirà demá el teatro.

Y com que demá s' hi entussiasmará, l' omplirà cada nit. Amén.

## TÍVOLI

Demá obrirá sas portas, convertit novament en Circo Equiest.e. La companyia que tan acertadament dirigeix D. Gil V. Alegria comensará la campanya de tardor y hivern, havent donat al públich la llista de personal, en la que hi figuran veritables notabilitats, augurantse un gran éxit pera la major part dels números dels programas que s' anirán renovant semanalment. Entre 'ls expressats números n' hi haurán de *verdaderament sensa-*

cionals, lo que no es d' extranyar donada la esplendides de la empresa, coneixedora com cap altre dels gustos del públich barceloní y gens mesquina quan d' esmersarhi gastos se tracta.

Una coral salutació á la nova companyia y al seu director, als qui desitjém tota mena de prosperitats.

## CÓMICH

Darrerament s' ha estrenat una obreta lírica ab el títul de *Gloria*. La lletra, ben passadora, es original de don Angel Guart; la música, del jove y ja acreditat compositor Sr. Aznar, se fa escoltar ab gust, donchs además de tenir algún número inspirat de debó, de melodia simpática, está tota ella hábilment harmonisada.

La obra, per part de la empresa, va ser posada en pésimas condiciones, á tal extrém que 'ls autors s' han vist obligats á ferla retirar dels cartells.

## NOU

Grans reformas en el local.

Demá dissapte obrirá novament sas portas.

Companyia cómich-lírica de molta resistencia.

S' estrenarán, en el transcurs de la temporada, todas las obras d' éxit á Madrid. Els primers estrenos s' efectuarán molt aviat: *El lego de San Pablo* anirá la próxima senmana. Més endavant anirán: *La Puerta del Sol*, *El Piolo*, *Los Veteranos* y altres.

—Bona sort tinguin!

—Moltas gracias.

—No hi ha de qué.

N. N. N.

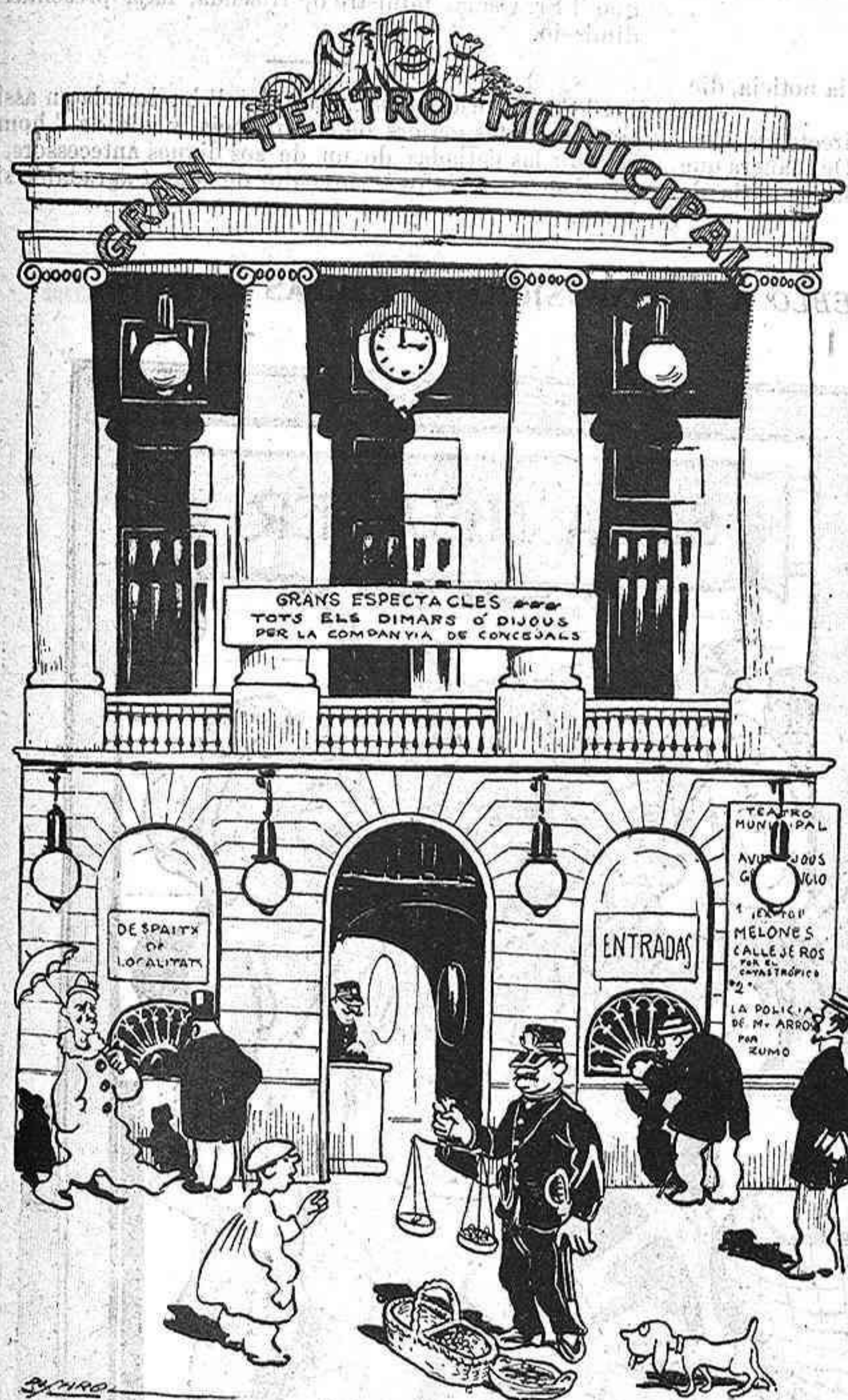


tant se val estarse aquí  
com viure en un desert d' África.



El retorn á Barcelona de las Colonias escolars ha donat lloch enguany á hermosas manifestacions, en las quals la població ha patentisat las simpatías que li inspiran la gent menuda de las classes modestas que, per obra de la generositat de l' Ajuntament y de la Económica

LA VEU GENERAL



¡Construí un altre teatrol...  
¿Que no n' hi ha prou ab aquést?

d' Amichs del País, poden disfrutar també una mesada de grat estiuheig lo mateix que 'ls fills de casas bonas.

Enguany, al retorn, se li ha donat el caràcter d' una festa pública, ab desfile pels carrers dels nens excursionistas y discursos á la Casa Gran.

Molt ben pensat. Convé que 'l fet se conegui y 's divulgui.

Perque en lo successiu no haurían d' esser solas las Corporacions las que sufraguessin els gastos del estiuheig

dels infants pobres, sino que á un' obra tan meritoria s' hi haurían d' associar voluntariament totas las personas de possibles, de manera que sumessin, no centenars com avuy, sino alguns milers, els nens de la capital que poguessin passar una mesada de vacances al camp.

Ab aixó sembla que en el terror verge de la encisadora infantesa se sembrarían llevors de *Solidaritat social*, destinadas á rendir sabrosos fruyts d' amor y pau.

Quan els nens de las colonias escolars, reunits en la Escola de Música del Parch, se vejeren obsequiats ab un pisolabis, no 'n vulguin més d' entusiasme, d' alegría y de cridoria... Els mestres conductors de la joyosa tropa vinga fer esforços pera posarla en ordre.

Peró l' arcalde accidental, Sr. Bastardas, exclamá:

—Que cridin, que per aixó son nens.

¿No es veritat que aquestas breus paraulas compendían un preciós discurs eixit de las més puras fonts d' un' ánima benévola?

Encare la *Gaceta xina* fa esforços desesperats pera imbuir en els seus babaus la idea de que l' atentat d' Hostafranchs fou obra dels mateixos solidaris.

Segons ell, els solidaris, ab la mort d' en Clavería y ab la inteligencia d' en Sol y Ortega y en Lerroux, tenían las eleccions perdudas, y apelaren á lo d' Hostafranchs, á manera de revulsú, pera donar cohesió á las sevas forsas y aumentarlas ab nous elements que decidissen la victoria.

Y pregunta: «¿A quién aprovechó el triste suceso?»

Aném á donar la resposta clara y categórica.

Si á conseqüencia del atentat d' Hostafranchs haguessin sucumbit els senyors Salmerón y Cambó, candidats per Barcelona, com no li hauría hagut temps de substituhirlos en la candidatura solidaria, el succés hauría aprofitat als Srs. Sol y Ortega y Lerroux, que foren els que tingueren més vots en la candidatura adversaria. Y 'l succés ja no hauría sigut llavoras tan *triste*.

Nosaltres recordém l' interés ab que 'ls anti-solidaris seguían l' estat del Sr. Cambó, quan en els primers días lluytava entre la vida y la mort. ¿No hi hagué qui parlá fins d' enviar, el día de la elecció, un notari á la clínica Fargas, á certificar la defunció del ferit—cas de que hagués ocorregut—á los efectos *consequentes*, á la proclamació del candidat anti-solidari que ocupés el primer lloch en la candidatura derrotada.

Aquí tenen, donchs, perfectament determinat, qui s' hauría aprofitat del succés, dat cas que s' haguessin complert els designis dels assessins.

El cas Moriones.

Aquest jove propagandista republicá se veje encausat y pres per un discurs que pronunciá temps enrera en *Fraternidad republicana*. En Lerroux li feu fiansa y pogué sortir al carrer.

Peró 'l Sr. Moriones cometé un nou delict: el de demostrar las sevas simpatías per la Solidaritat Catalana, y en Lerroux s' ha encarregat de castigarlo. Sense avís previ retirá la fiansa, y 'l Sr. Moriones se troba novament engarjolat.

¡Oh piadosas entranyas d' un inquisidor de nou encuny!  
¿Es á dir que no pensas com jo? Donchs, á la presó!

A la fi ha sigut cassat el famós Pernal, havent coincidit la seva mort ab el terme de la veda.

Y ha caigut allà hont menos s'esperava trobarlo. Mentres alguns centenars de guardia-civils l'estavan buscant per las provincias de Córdoba y Jaén, ell s'escorria per la serralada d'Alcaraz, ab propòsits d'introduhirse en la provincia d'Alicant.

En un lloch molt solú de la montanya trobá un llenyater, á qui demaná li indiqués un camí, y recompensantlo ab un duro y dihentli ademés:—*Yo soy Pernal*.

La vanitat el vá perdre. El llenyater, després de ficar-se 'l duro á la butxaca aná á donar part del fet á la guardia civil, y algunas horas després el bandoler y un seu acompañant qu'era el *Niño de Araal*, ja se las havían ab els guardias, y queyan morts, no sense ferir gravement á un dels seus perseguidors.

\*\*\*

El ministre de la Governació, enterat de la noticia, dictá dugas providencias curiosas.

Fou la primera la instalació de un fil directe ab Alcaraz, pera poder conferenciar ab l'arcalde. De manera que aquell poble li deurá á n' en Pernal la ventatja de aquesta comunicació eléctrica.

Y fou la segona l'ordre de fer embalsamar els cadávers dels bandolers.

De totas maneras, ab Pernal ó sense Pernal, Espanya es un gran país.

Un telegrama de Bilbao:

«A las ocho de la mañana el rey dió un paseo por el mar en una lancha que pescaba chipirones.

»El patrón regaló varios á D. Alfonso, quién los aceptó afectuosísimo.

»Anoche, después de comer, ofrecieron al rey un cigarro, exclamando al primer chupón: «Qué mal tabaco dá la Arrendataria.»

¡Y tant dolent!...

Y á pesar de aquesta regia censura, no 's té noticia de que 'l Sr. Osma, ministre de Hisenda, haja presentat la dimissió.

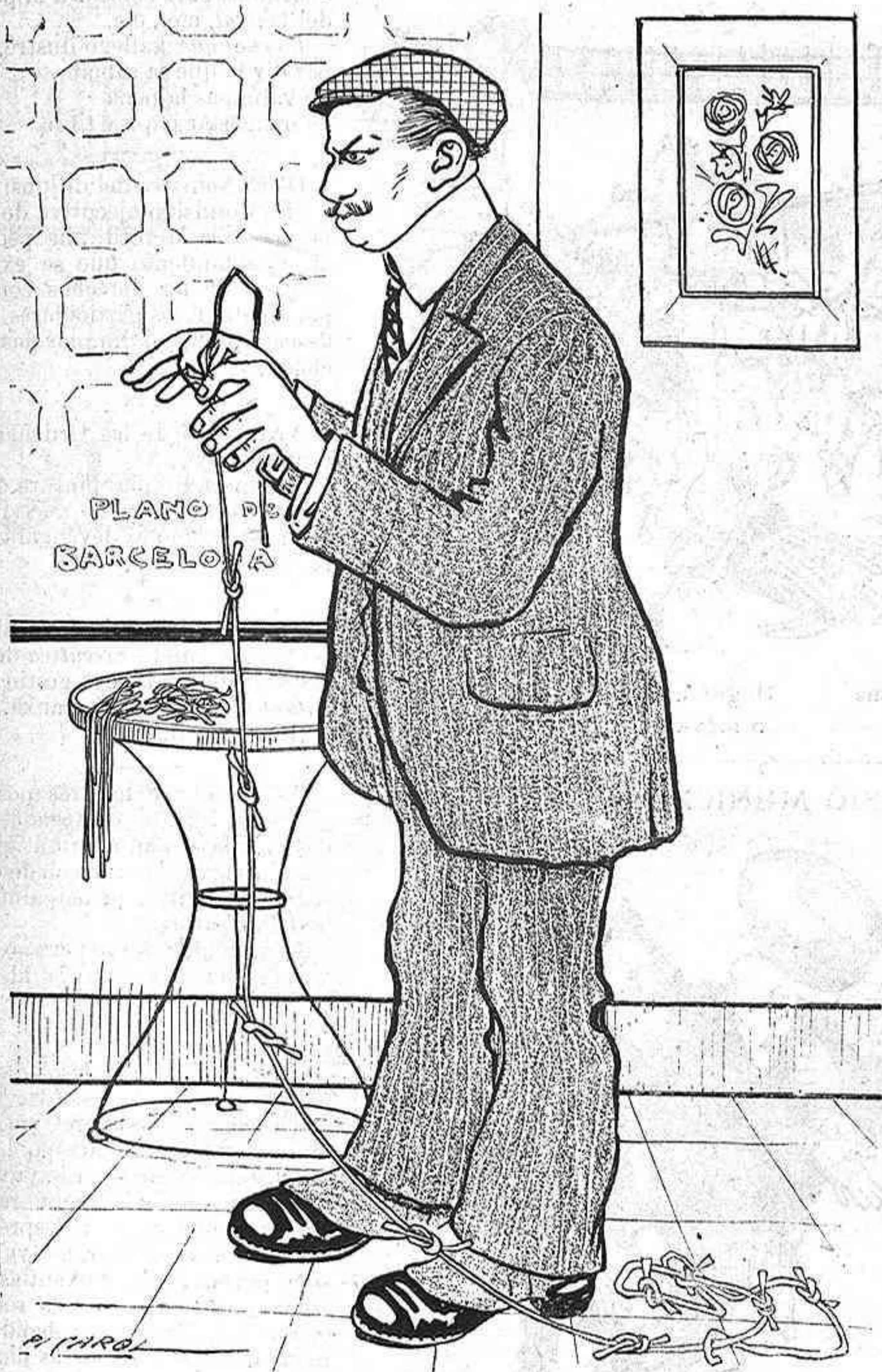
El Sr. Ossorio no descansa. Ara l'ha donada en assistir á las festas majors de la provincia, y allà vá l'home, seguint las petjadas de un de sos dignes antecessors, el Sr. González Rothwós, inventor de aquest agradable sistema.

### L' AMIGO DEL PUEBLO Á LA EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS



—*¡Atrás!...* Ja te 'n pots entornar. ¡Fins els obrers de pedra y de bronzo s'han enterat de las tevas hassanyas!

ELS ENTRETENIMENTS DE Mr. ARROW



L' home, vinga lligar caps. Y diu que ja n' ha lligat una pila...

una comissió dels industrials que prengueren part en las obras del Palau Real, quan desempenyá la vara d' arcalde, 'l Sr. Boladeras, suplicant que 'ls siga satisfet lo que se 'ls deu.

Com que l' arcalde de aquell temps, deixantse portar per l' esperit monárquich, qu' en moltes ocasions es un mal esperit, feu gastos importants y inútils, sense l' autorisació del Ajuntament, avuy aquells industrials se troban que no saben com fer efectius els seus crédits.

\* \*

Al veure que ni 'l recurs els queda de agafarse á las patillas de D. Guillém, y preveyent que la corporació municipal, que no 's distingeix pas precisament pel seu dinastisme 's pot desentendre del assumpto exclamava un de aquells industrials:

—Tristos de nosaltres que 'ns figuravam haver treballat pel rey d' Espanya, y ara resulta que ho havém fet pel rey de Prussia!

Mostrari de las *tomaduras* de pèl que als pacientíssims xinos dedica el *amigo del obrero* en la seva divertida novela *La verdad en marcha*.

Párrafo del capítul publicat el darrer diumenge:

«La huida de *Aucellets* á Buenos Aires ha quedado comprobada...»

*Huida comprobada...* ¿Ho han sentit bé?

Donchs... ara escoltin aquest altre párrafo, perteneixent al mateix capítul y á la mateixa página:

«Nosotros no hemos afirmado nunca que *Aucellets* hubiese partido para Buenos Aires.»

¿Qué 'ls sembla?

Dat aquest botó de mostra, respongui el mateix Lacandro: ¿Aixó es *La verdad en marcha* ó es «la *sans façon* andando?»

Convé que se sápiça.

En una reunió, á la qual no varem assistir, sigué designat pera formar part de la «Junta organizadora de las fiestas populares de Barcelona» el director d' aquest periódich.

Es inútil dir que LA ESQUELLA, cumplint ab el més elemental dels debers, no ha acceptat el nomenament, com aixís s' ha apressurat á manifestarho á la Comissió organitzadora.

Y no l' ha acceptat, per la senzilla rahó de que LA ESQUELLA, tot y respectant la opinió dels quí d' altra manera pensan, entén que 'l seu lloch no está ni pòt estar may entre 'ls que organisan festas, sinó entre 'ls que se las miran y ab imparcialitat y deslligats de tot compromís diuhen després sobre ellas lo que 'ls dicta el seu criteri.

Reparin, reparin cóm s' explican els lerrouxistas.

Parla el *ciudadano* Bermejo, *corifeo* á Barcelona del llibertarisme foraster:

«Ya es hora de que reaccionemos...»

¡Molt bé! Endavant.

«Ya es hora de que nos rebelemos contra el burgués, contra el capital, contra la propiedad, contra el Estado, contra todo cristo...»

¡Arriba!... Aném seguint.

«Ya es hora de que dejemos de ser bestias...»

Está vist, que no hi ha res qu' exerceixi tanta atracció com un bon rostit.

\* \*

Segons noticias, el Sr. Ossorio se disposa á cambiar el faixí per la investidura de diputat, prenent part activa en las tascas de la próxima legislatura.

Troba qu' en Maura ha suferit una omisió lamentable en el seu projecte de ley de Administració local, y 's proposa subsanarla per medi de una esmena que dirá aixís:

«Será obligación ineludible de los Gobernadores la asistencia á la fiesta mayor de todos los pueblos de su provincia.»

Per tot Espanya se vá desvetllant l' esperit solidari: al Nort, al Mitj día, al Est y al Oest. Per tot arreu l' exemple admirable de Catalunya aviva 'l desitj de secundarlo.

La Solidaritat últimament s' ha manifestat fins á Ronda, important població de Andalucía.

Tenia rahó un entusiasta solidari qu' exclamava:

—Ara sí que guanyarém [me caso ab Ronda!

Comptes vells.

En el despaig de l' Arcaldía s' hi personá días enrera

## AVIS ÚTIL



Obrers que per la Reforma  
veniu aquí á tota pressa,

tingueu entés que per ara  
lo més calent es l' aygüera.

## UNA SESSIÓ MUNICIPAL



EL MELÓ DE LA DISCORDIA

ó

¡Aixís se passa la estona!

¡Tócala, noy! D' aixó se 'n diu parlar com un llibre.  
«Ya es hora de que dejemos de ser bestias...»  
En efecte. ¡Ja es hora!

¡Cóm degeneran las eminencias!

Desde que don Emiliano, el *pasmo* de Pontevedra, se 'ns dedica á la filosoffa, surt de tant en tant ab cada pe-rogrullada, qu' es capás de deixar ab un pam de nas al lerrouxista més-xato de la tribu.

Vejis, per exemple, lo que en la *Gaceta Oficial del Ce-  
leste Imperio* deya ab la major formalitat l' altre día:

«No todos los hombres tienen la obligación de ser serenos.»

¡Naturalment que no!

Si tots fossim serenos y tots cantessim l' hora, ¿ha cal-  
culat vosté l' escándol que á las nits s' armaría per  
aquests carrers de Deu?

Convenient es que al món hi hagi serenos, pero bó es  
també que, á més de serenos, hi hagi sabaters, herbolaris,

fusters, manobras, constructors  
de safatas pera colocar á la porta  
del *Condal*, etc., etc.

Lo cual que, gallego ilustre,  
per dir lo que ja sabíam,  
no valfa pas la pena  
de malgastar papé y tinta.

D' *El Noticiero* del dilluns:

«La Comisión ejecutiva de las  
fiestas de la Merced... ha pedido  
al Ayuntamiento que se exima  
de pago de los derechos corres-  
pondientes á los particulares que  
deseen pintar ó limpiar las fa-  
chadas.»

\* \*

Article 226 de las Ordenansas  
municipals:

«La mera limpia, pintura ó re-  
voque de fachadas no necesitará  
permiso alguno ni devengará de-  
rechos.»

\* \*

¿Qué se 'n deduheix de tot aixó?

Que la *Comissió executiva* de las  
festas inaugura la seva gestió *exe-  
cutant* una magnífica planxa.

¡Bon principi!

Apenas el rey ha pres poses-  
sió de l' illa de Cortegada, tot  
desseguida s' han nombrat guar-  
dias jurats ab l' encárrech de cus-  
todiaria y evitar, principalment,  
la tala d' arbres.

Aixó deuen ferho pera no pri-  
var de benéfica sombra al seu  
regi morador.

\* \*

Y en cambi, de la desolada Es-  
panya ningú se 'n recorda. Tots  
els boscos van desapareixent: co-  
marcas enteras avants pobladas  
de vegetació arbórea, avuy se  
presentan completament rasas.  
De las montanyas se 'n desprén la  
capa de terra que 'ls grans ayguats  
se 'n portan avall, deixantlas pe-  
ladas, mostrant per tot la rocosa  
ossamenta. Es una desolació ge-  
neral, que s' aferma ab las llargas  
secas y ab las arrambladoras re-  
vingudas.

Y ningú 's cuyda de repoblar  
els boscos, ni de rectificar el curs  
de las ayguas.

\* \*

Per lo vist els governants 's  
han anat tornant tan curts de vis-  
ta, que no poden abarcar l' am-  
plitud de la nació.

Y 's contentan ab fixar els ulls miopes en la petita illa  
Cortegada.

Ab qu' ella tinga bons arbres, creuhen que ja n' hi ha  
prou pera que Espanya tingui bona sombra.

## NOTAS DE CASA

L' *Aplech Autonomista d' Arrabal* celebrá l' altre dijous una  
interessant sessió de propaganda á favor de las *Escolas Cata-  
lanas* que en breu se proposa inaugurar.

LA ESQUELLA agraheix la invitació que pera assistir al acte  
li sigué enviada.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8  
Tinta Ch. Lorilleux y C.<sup>a</sup>

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

N.º 2000

**Aconteixement**

**periodístich**

N.º 2000

!!!37 anys de lluyta!!!

**DEMÀ, DISSAPTE**

**NÚMERO**

**20000**

**DE**

**LA CAMPANA  
DE GRÀCIA**

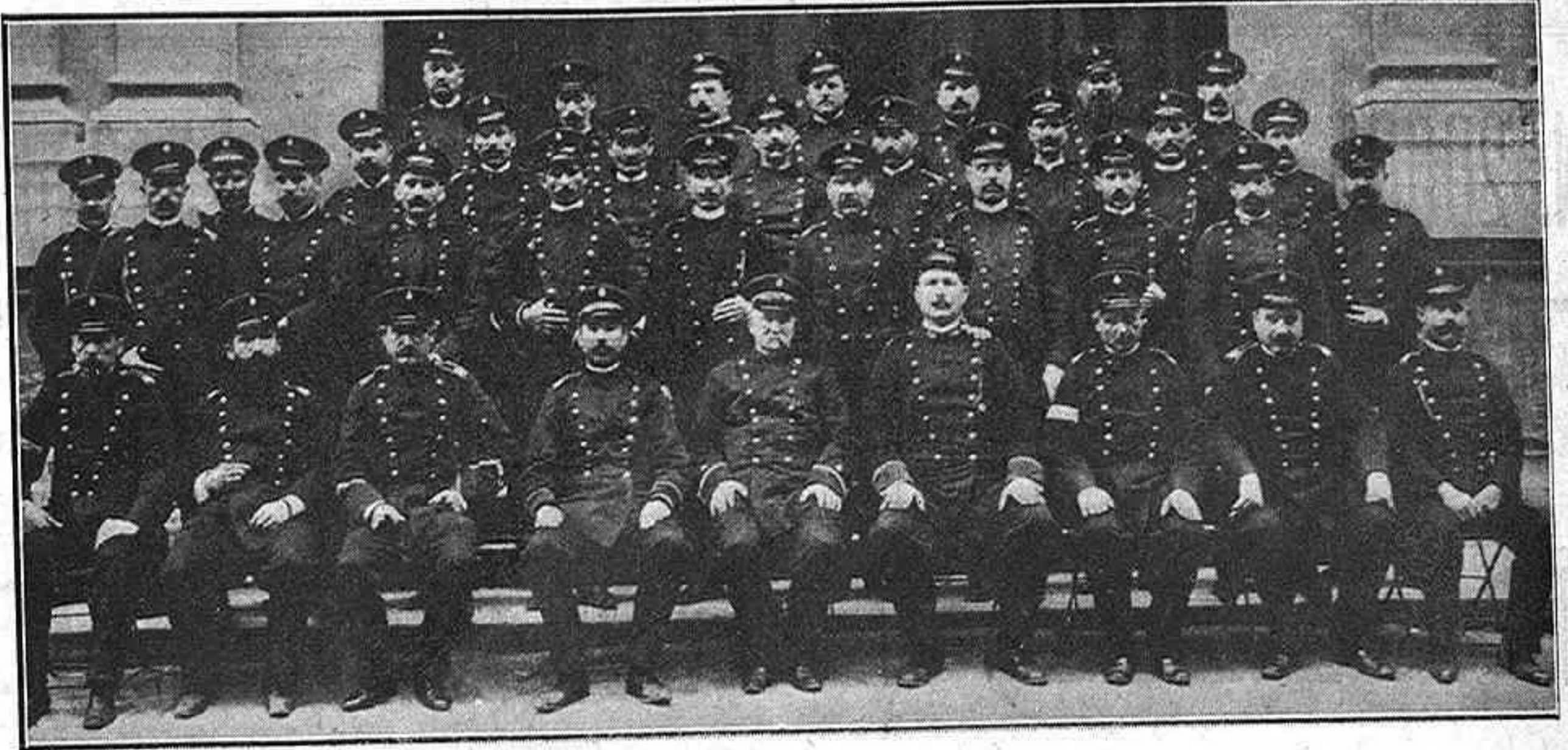
20 planas espléndidament ilustradas

N.º 2000

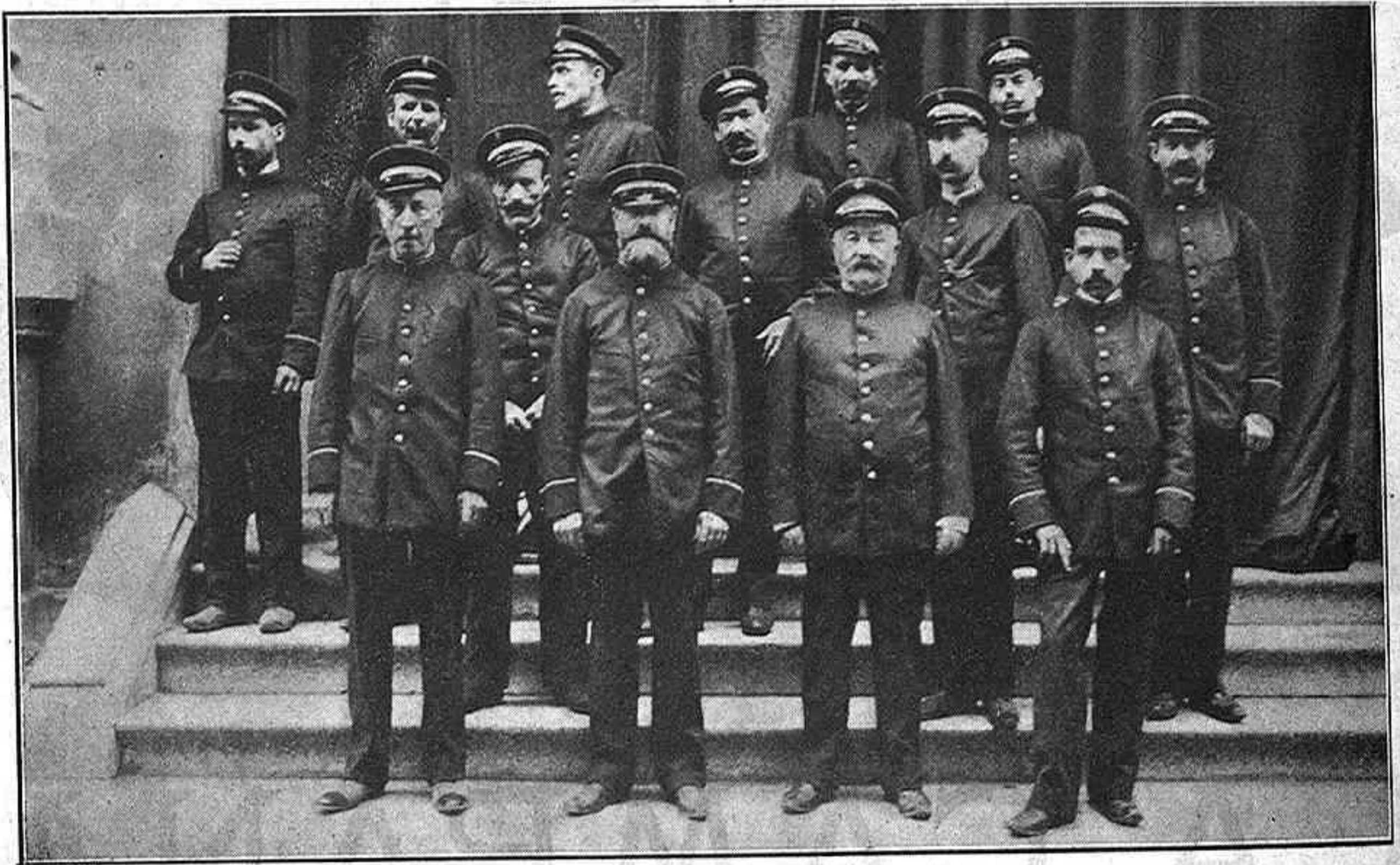
!!!UN RAL!!!

N.º 2000

## SERVEY INTERIOR DEL PALAU DE BELLAS ARTS



Els que vigilan la Exposició.



Els que cuydan de la llimpiesa de la Exposició.

